

О.А. Moroz

**TOPONYMS IN UKRAINIAN LANGUAGE: COGNITIVE, PRAGMATIC,
CONNOTATIVE ASPECTS**

In the article toponyms in Ukrainian language are considered. The aspects of toponym's issue are shown. The problems of semantic of toponyms are studied. Connotations of toponyms as a component of phraseological units and artistic text are analyzed.

УДК 81'373.3=111

С. В. Олійник

**ДЕКОДУВАННЯ СЕМАНТИЧНОГО ОБСЯГУ ОЦІННИХ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ ЗА
ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

У статті розглянуто особливості когнітивного підходу до розкриття семантичного обсягу оцінних фразеологічних одиниць в мовах набору. Вибір матеріалу дослідження обумовлений складністю значення фразеологічних одиниць, які розглядаються, що передають особливості концептуальної картини світу та менталітету носіїв мов як когнітивних стереотипів. Лінгвістичні характеристики національного менталітету можуть виокремлюватися за допомогою аналізу її концептуальних конститuentів.

Ключові слова: *концепт, когнітивний, фразеологічний.*

Ефективність розгляду проблем розкриття семантики різнорівневих одиниць у межах лінгвокогнітивної парадигми, актуальність звертання до різних типів когнітивних моделей для опису різноманітних мовних засобів комунікації, які спираються на когнітивні підстави, що формують конкретну мовну категорію, знаходять висвітлення в дослідженнях багатьох фахівців. “Одним із завдань когнітивної лінгвістики є встановлення елементарних одиниць мовної свідомості. Ці одиниці мають різні форми вербалізації в залежності від режиму роботи свідомості” [1, с.13]. Однією з форм вербалізації таких елементарних компонентів мовної свідомості є фразеологічні одиниці (далі ФО).

Актуальність цього дослідження зумовлена тим, що фразеологічні одиниці, у семантиці яких зафіксовано оцінний компонент, уперше стають об'єктом аналізу в межах когнітивної парадигми у зіставному аспекті. Вибір оцінних ФО як матеріалу дослідження обумовлений тим, що ці мовні одиниці містять компоненти значення, які відбивають національні особливості сприйняття дійсності. В решті решт це сприяє дослідженню етнічного менталітету носіїв природних мов як сукупності поведінкових і когнітивних стереотипів і виявленню лінгвоспецифічних характеристик цього менталітету через аналіз його семантичних складових – концептів.

Метою даного дослідження вважаємо визначення структурно-семантичних особливостей оцінних ФО, у значенні яких міститься національно-культурний компонент, тобто таких мовних одиниць, як *Kilkenny cats* ‘смертельні вороги’, *a friend at court* ‘вірний друг’, *power broker* “політичний маклер”, політичний діяч, що впливає на прихід до влади того чи іншого кандидата, *an old hand* ‘знавець чого-небудь, бувала людина’, *a spring chicken* ‘недосвідчена людина’, *яблуко розбрату*, *червона юшка*, *божий чоловік*, *за царя Панька*, *Хома невірний* та ін. Для досягнення поставлених цілей необхідно визначити теоретико-методологічні принципи лінгвокогнітивного

моделювання концептів, що об'єктивуються у фразеологічних системах мов, які вивчаються.

Існують різні підходи до вивчення національно-культурної специфіки мовних картин світу (див. [2, с.316-317]). Однак найбільш послідовним є лінгвокогнітивний підхід, що дозволяє виділяти, аналізувати та структурувати загальнолінгвістичний компонент, який є релевантним для будь-якого комунікативного акту будь-якої мови, і культурно-детермінований компонент, що визначає національно-культурну специфіку. Отже, завданнями нашого дослідження також можна вважати вивчення загальнолінгвістичного компонента, що дозволяє дослідити універсальне в комунікації, здійснити комплексний аналіз усієї сукупності чинників, які впливають на процес комунікації. Вивчення культурно-детермінованого компонента, у свою чергу, дозволяє дослідити національне в комунікації, визначити й описати національно-специфічні складові, зокрема феномени, що відбивають основні риси національно-культурного менталітету й обумовлюють національно-культурну специфіку мовних картин світу. Під мовною ментальністю або національно-культурним менталітетом вслід за Є.В.Урисон розуміємо “загальне поняття, що позначає сукупність суспільних настроїв, різних психологічних якостей, що є специфічними для кожного соціуму” [3, с.18].

У руслі когнітивних досліджень мова розглядається як “вмістилище духу народу”, відображення його національного менталітету, найважливіша складова його культури [3-6]. Мова – це явище духовної культури народу, яке відбиває систему цінностей мовної спільноти. У цьому контексті важливим є вивчення мовних явищ з урахуванням не лише світосприйняття окремої мовної особистості, але й духовних набутоків етносу, зафіксованих у колективній пам'яті мовної спільноти. Як зазначає Г.Г.Слишкін, “дослідницьке поле лінгвокультурної концептології формується трихотомією “мова – свідомість - культура” [7, с. 8], причому свідомість асоціюється з мовною особистістю та із сукупністю концептів, що утворюють свідомість мовної особистості.

Когнітивний підхід до дослідження мовних явищ орієнтований на питання розуміння і використання мови. Ідея використовувати мовний матеріал як емпіричну основу для реконструкції когнітивних процесів є актуальною і ставить перед дослідниками завдання реконструювати “образ людини” на підставі мовних даних [8, с. 21]. Основою когнітивного підходу до мови є постулат про те, що мовні засоби є віддзеркаленням когнітивних структур. Когнітивна семантика включає в аналіз увесь комплекс знань про те, що позначається, сукупність лінгвістичної і екстралінгвістичної інформації в слові. Слова зберігаються в пам'яті не як суми елементів, а як комплекси ознак. Безумовно, психофізична діяльність людини, його матеріальний й духовний досвід відіграють величезну роль у формуванні й розвитку значення слова [8, с. 22].

Мовні одиниці вважаються вербалізаціями ментальних структур репрезентації різних типів знань, у зв'язку з чим ці структури знаходяться у фокусі уваги багатьох мовознавців [9-14].

Когнітивний підхід до опису семантики ФО припускає “розуміння ФО як знака, що співвідноситься за структурою зі згорнутим текстом, і який має у своєму змісті кілька блоків інформації (макрокомпонентів), що охоплюють об'єктивний і суб'єктивний зміст (сигніфікат) – денотацію, оцінку, мотивацію, емотивність і стилістичну маркованість. ФО розуміється як мікротекст, структурований в ході інтерпретації носієм мови всіх типів семантичної інформації ФО в семантичному просторі культурного знання, що належить суб'єкту мовного спілкування” [15, с. 3].

Концептуальний аналіз оцінних ФО припускає виділення концептів і їхній опис із застосуванням термінологічного апарата когнітивної лінгвістики. Концептуальний аналіз спрямований на розкриття механізмів мовної діяльності в її нерозривному зв'язку з мисленням та реальністю.

На думку деяких лінгвістів [16-17], частина концептуальної інформації має мовну “прив'язку”, тобто способи мовного вираження, але частина цієї інформації представляється в психіці принципово іншим способом, тобто ментальними репрезентаціями іншого типу – образами, картинками, схемами. Дослідженню підлягає саме концептуальний прошарок семантики – рівень ментальних сутностей, які структурують та обумовлюють зміст мовних одиниць. Концептуальний аналіз пов'язаний з усвідомленням сутності самого вербалізованого концепту, який стоїть за одиницею, також з встановленням засобу організації концепту в мисленні та з розробкою принципів концептуального моделювання значення [18].

Як відзначає О.Л.Бессонова, “не існує єдиного підходу до визначення природи концептів, їхніх типів і структурної ієрархії; відсутній також опис конкретних усталених процедур концептуального аналізу” [8, с. 71]. Аналіз літератури за проблемою дослідження свідчить, що концепт існує у свідомості людини як сукупність знань про актуальний або ймовірний стан справ у реальному світі в контексті емоцій, переживань, асоціацій, як фрагмент етнокультурного середовища в ментальному світі людини, що дозволяє відтворити етнокультурний образ людини. Лінгвісти включають до семантичної структури концепту його ядро, етимологію, історію, що стиснена до основних ознак змісту, сучасні асоціації, уявлення, оцінки, переживання тощо [10; 19-21].

Аналіз літератури за проблемою, що розглядається, свідчить, що концепт репрезентує різні аспекти знання і досвіду, а саме, світоглядний, раціональний, емотивний, культурологічний. Найкращий доступ до опису та визначення природи концепту забезпечує мова [22, с. 16].

Визначення термінологічного апарата дослідження вимагає чіткого розмежування понять “концепт”, “значення”, “поняття”. Аналіз літератури з даного питання показав, що ця проблема є найбільш дискусійною в сучасному мовознавстві. Так, наприклад, С.Г.Воркачов вважає, що “концепт – це синтезуюче лінгвоментальне утворення, що методологічно прийшло на зміну уявленню (образу), поняттю і значенню і включило їх у себе, тобто концепт – це свого роду “гіперонім” останніх. ... лінгвоконцепт характеризується гетерогенністю і наявністю багатьох ознак, приймаючи від поняття дискурсивність репрезентації змісту, від образу – метафоричність і емотивність цієї репрезентації, а від значення – включеність його імені в лексичну систему мови” [23, с. 77]. Розглядаючи відносини між концептом і значенням, М.М. Болдирев указує на те, що концепти як елементи свідомості цілком автономні від мови. Мовні засоби своїми значеннями передають лише частину концепту, що підтверджується існуванням численних синонімів, різних дефініцій, визначень і текстових описів того самого концепту [11]. Слідом за М.М.Болдиревим вважаємо більш перспективними багаторівневі концепції значення, в яких послідовно розвивається ідея розмежування концептуального та семантичного (мовного) рівнів репрезентації знань [11]. У передмові до книги А.Вежицької Е.В.Падучева відзначає, що “значення антропоцентрично, тобто відбиває загальні властивості людської природи; більш того, воно етноцентрично, тобто орієнтовано на даний етнос. Не можна природною мовою описати “світ як він є”: мова споконвічно задає своїм носіям картину світу, причому кожна мова - свою” [6, с. 5-6].

Таким чином, концепт і значення не знаходяться у відносинах повної відповідності. Концепт являє собою відносно стабільний і стійкий “когнітивний зліпок з об'єкта дійсності” [24, с.30], тому що концепт пов'язаний зі світом більш безпосередньо, ніж значення. Слово завжди об'єктивує лише частину концепту.

У цьому дослідженні вихідною є точка зору, яка припускає, що концепт і поняття – це різні терміни. Вони належать різним наукам: поняття – термін логіки і

філософії, а концепт – математичної логіки, культурології, лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, хоча за своєю внутрішньою формою вони подібні.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок про існування в лінгвістиці трьох підходів до розуміння концепту. Їх поєднує визнання тези про те, що концепт – це назва змісту поняття, синонім змісту. Представник першого підходу Ю.С.Степанов наголошує на культурологічному аспекті концепту, розуміючи культуру як сукупність концептів і відносин між ними. Цю точку зору поділяє і В.М.Телія, вважаючи, що “концепт – це те, що ми знаємо про об’єкт у всій його екстенсії”. Серед представників семантичного підходу до концепту, його розуміння як одиниці когнітивної семантики Н.Д.Аругюнова, Т.В.Булигіна, А.Д. Шмельов, Н.Ф.Алефиренко і ряд інших фахівців [25 - 27]. Вони вважають, що семантика мовного знака є єдиним засобом формування змісту концепту. Прихильниками третього напрямку є Д.С.Ліхачов, О.С.Кубрякова і ряд інших лінгвістів. На їхню думку, концепт є результатом взаємодії значення слова з особистісним і народним досвідом людини, тобто концепт є посередником між словами й дійсністю. На думку Д.С.Ліхачова, “...мова в потенційній формі її концептів – втілення культури народу” [28, с. 287].

Таким чином, у лінгвістичній науці спостерігається відсутність єдиного визначення концепту. Переконаливе пояснення цьому надає В.А.Маслова: “...концепт має складну, багатомірну структуру, що включає крім понятійної основи соціо-психокультурну частину, яка не стільки мислиться носієм мови, скільки переживається ним; вона включає асоціації, емоції, оцінки, національні образи і конотації, властиві певній культурі” [26, с.36]. Таким чином, термін концепт може використовуватися як в універсальних, так і в ідіотнічних узагальненнях.

Вивчення теоретичної літератури за проблемою дослідження дозволило виділити два підходи до аналізу моделей збереження знань: перший припускає наявність єдиної пропозиціональної форми репрезентації всіх типів інформації, збереженої в пам’яті, у другому підході наявні дві форми: пропозиціональна та гештальтна [29, с. 135]. Для моделювання концепту використовуються різні типи структур репрезентації знань – схема, фрейм, сценарій, ментальний образ і скрипт. У контексті цього дослідження фреймова модель краще, ніж інші відтворює в лексичній системі відношення між концептом та його реалізаціями.

У цьому дослідженні аналізуються саме фразеологічні одиниці, що вербалізують ціннісні концепти англійської та української мови, та використовується комплексний підхід до їх аналізу з урахуванням методу фреймового опису. Основним дослідницьким засобом є концептуальна модель, за допомогою якої виділяються базові компоненти семантики концепту і виявляються стійкі зв’язки між ними.

Фреймовий аналіз передбачає встановлення та структурування тієї концептуальної ділянки досвіду, на тлі якої висвітлюється значення слова [12, с. 62]. У цьому дослідженні концепт розглядається як такий, що матеріалізується у вигляді фрейму-пропозиції, який складається з декількох слотів. Пропозиція слідом за Ю.С.Степановим розуміється як загальний, інваріантний зміст декількох логічно еквівалентних пропозицій [30, с. 30]. “Пропозиція розглядається як певне концептуальне об’єднання, що представляє зв’язки та відношення між різними сутностями. Поряд із уявленням про зв’язки, пропозиційне знання включає також і уявлення про самі об’єкти, а тому звернення до пропозиційних структур вимагає залучення в сферу аналізу принципів сприймання світу” [31, с. 105].

Вслід за О.Н.Барановим та Д.О. Добровольським фрейми розуміються як структури знань про типовий об’єкт, ситуацію, дію та ін. [32].

Існують різні класифікації фреймових структур. Одним з найбільш послідовних є підхід до систематизації та уніфікації концептуального аналізу мовного матеріалу за

допомогою створення типових структур С.А.Жаботинської. Вона описує 5 типів фреймів: предметноцентричний, акціональний, посесивний (партонімічний), таксономічний та компаративний або асоціативний [33].

Характер досліджуваного в цій роботі матеріалу не дозволяє використовувати в “чистому” вигляді жоден з виділених типів фреймів. Фрейм складається з вершини (теми), тобто макропропозиції, і слотів або терміналів, заповнених пропозиціями. Ця когнітивна структура організована навколо якого-небудь концепту, але на відміну від тривіального набору асоціацій такі одиниці містять лише саму істотну, типову і потенційно можливу інформацію, що асоційована з даним концептом [2, с. 288]. Таким чином, культурно значущий фрейм концепту – це насамперед пов'язані з даним концептом конотації і потенційно можливі візуальні образи, що супроводжують даний концепт та асоціюються з ним.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок про те, що:

1. Найбільш експресивно, стилістично різноманітно та семантично адекватно категорія оцінки функціонує в усталених словосполученнях – фразеологічних одиницях, які є матеріальними знаками національного буття, що відображають та характеризують основні культурно-специфічні риси етносу в його історичному становленні.

2. Основною парадигматичною характеристикою ФО є їх оцінність, експресивність та емоційність, які тісно пов'язані в значенні ФО. Культурний компонент значення займає важливе місце в семантиці ФО. Він не тільки визначає специфіку семантики ФО, але й відбиває особливості мовної картини світу носіїв мови. Національно-культурний компонент ФО є наслідком того, що ФО з національно-культурною семантикою крім експресивно-емоційних елементів семантики містять у собі додаткові семантичні елементи, обумовлені історичними і соціальними факторами життя народу-носія мови.

3. Оцінні фразеологічні одиниці з культурним компонентом займають важливе місце в мовній картині світу носіїв мови. Вони пов'язані з повсякденним життям людини, його зовнішністю, основними заняттями, звичками, переживаннями, почуттями, поведінкою та відбивають особливості середовища, в якому живе мовне співтовариство, відбивають історичні події, звичаї, традиції, що є відображенням антропоцентричного характеру фразеології. Таким чином, ФО фіксує культурну інформацію, пов'язану з традиціями менталітету лінгвокультурного співтовариства, що обумовлює функціонування й відтворення ФО як ключових константних одиниць коду культури і світосприймання.

4. Когнітивний підхід до опису значення оцінних ФО з культурним компонентом дозволяє інтерпретувати механізм співвіднесення в процесі мовленнєво-мисленнєвої діяльності системи мовних значень із системою фонових знань, що є необхідною умовою правильного сприйняття і вживання досліджуваного мовного матеріалу. У цьому дослідженні вихідною є точка зору, що припускає етнокультурне відмічення концепту та його етноспецифічність.

Список використаної літератури

1. Караулов Ю.Н. Об эквивалентности когнитивных единиц в двух режимах работы языкового сознания / Ю.Н. Караулов // Стилистика и теория языковой коммуникации : тез. докл. III Международ. конф., посвященной 100-летию И. Р. Гальперина, 20-21 апреля 2005 г. – М., 2005. – С. 13-16.
2. Красных В.В. “Свой” среди “чужих”: миф или реальность? / В.В. Красных. – М. : Гнозис, 2003. – 375 с.

3. Урысон Е.В. Языковая картина мира vs. обиходные представления (модель восприятия в русском языке) / Е.В. Урысон // Вопр. языкознания. – 1998. – № 2. – С. 3-21.
4. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию: пер. с нем / В. Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1984. – 397 с.
5. Апресян Ю.Д. Интегральное описание языка и системная лексикография / Ю.Д. Апресян. – М.: Языки русской культуры, 1995. – Т. 2. – 767 с.
6. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / А. Вежбицкая; пер. с англ. А.Д. Шмелева; под ред. Т.В. Булыгиной. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1999. – 780 с.
7. Слышкин Г.Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты : автореф. дис. ... д-ра филол. наук / Г.Г. Слышкин. – Волгоград, 2004. – 38 с.
8. Бессонова О.Л. Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивно-гендерні аспекти / О.Л. Бессонова. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – 362 с.
9. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка / А.П. Бабушкин. – Воронеж: Из-во Воронежского гос. ун-та, 1996. – 104 с.
10. Беляевская Е.Г. Принципы когнитивных исследований: проблема моделирования семантики языковых единиц / Е.Г. Беляевская // Когнитивная семантика. – Тамбов: Тамбовск. гос. ун-т, 2000. – Т. 1. – С. 8-11.
11. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика / Н.Н. Болдырев. – Тамбов: Изд-во Тамбов. ун-та, 2000. – 123 с.
12. Карасик В.И. Культурные доминанты в языке / В.И. Карасик // Языковая личность: культурные концепты: сб. науч. ст. – Волгоград-Архангельск: Волгоградский пед. ун-т им. А.С. Серафимовича, 1996. – С. 3-16.
13. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с.
14. Кубрякова Е.С. Новые пути исследования феномена значения в современной лингвистике / Е.С. Кубрякова // Функциональная семантика языка, семиотика знаковых систем и методы их изучения: тез. докл. междунаrod. конф. 22 – 24 апр. 1997 г. – М., 1997. – Ч. I. – С. 61-62.
15. Ковшова М.Л. Культурно-национальная специфика фразеологических единиц (когнитивные аспекты): автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / М.Л. Ковшова. – М., 1996. – 22 с.
16. Апресян В.Ю. Метафора в семантическом представлении эмоций / В.Ю. Апресян, Ю.Д. Апресян // Вопр. языкознания. – 1993. – № 3. – С. 34-36.
17. Воробьев В.В. Лингвокультурология в кругу других гуманитарных наук / В.В. Воробьев // Русский язык за рубежом. – 1999. – № 2-3. – С. 76-82 ; С. 95-101.
18. Попова З.Д. Понятие “концепт” в лингвистических исследованиях / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Воронеж: изд-во ВГУ, 1999. – 30 с.
19. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры: опыт исследования / Ю.С. Степанов. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1997. – 824 с.
20. Маслова В.А. Лингвокультурология / В.А. Маслова. – М.: Академия, 2001. – 208 с.
21. Никитин М.В. Лексическое значение слова (структура и комбинаторика) / М.В. Никитин. – М.: Высшая школа, 1983. – 127 с.
22. Jackendoff R. Semantics and Cognition / R. Jackendoff. – Cambridge (Mass.): MIT Press, 1993. – 283 p.
23. Воркачев С.Г. Лингвоконцептология и межкультурная коммуникация: истоки и цели / С.Г. Воркачев // Филол. науки. – 2005. – Вып. 4. – С. 76-83.
24. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика: учебн. пособ. / В.А. Маслова. – Мн.: ТетраСистемс, 2004. – 256 с.

25. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека / Н.Д. Арутюнова. – 2-е изд., испр. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1999. – 896 с.
26. Булыгина Т.В. Языковая концептуализация мира (на материале русской грамматики) / Т.В. Булыгина, А.Д. Шмелев. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1997. – 574 с.
27. Алефиренко Н.Ф. Теоретические основы учения о “внутренней форме” фразем / Н.Ф. Алефиренко // Семантика языковых единиц. – М., 1996. – С. 128-130.
28. Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка / Д.С. Лихачев // Русская словесность : антология / под ред. В.Н. Нерознака. – М.: Academia, 1997. – С. 28-37.
29. Краткий словарь когнитивных терминов / под ред. Е.С. Кубряковой. – М.: Филолог. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. – 245 с. (КСКТ)
30. Степанов Ю.С. Имена, предикаты, предложения (семиологическая грамматика) / Ю.С. Степанов ; под ред. Ю.Н. Караулова. – 3-е изд., стереотип. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 360 с.
31. Сакал Т.М. Когнітивно-ономасіологічне моделювання семантики похідного слова / Т.М. Сакал // Проблеми романо-германської філології: зб. наук. пр. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2001. – С. 103-108.
32. Баранов А.Н. Постулаты когнитивной семантики / А.Н. Баранов, Д.О. Добровольский // Известия РАН. Сер. литературы и языка. – 1997. – Т. 56, № 1. – С. 11-21.
33. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов / С.А. Жаботинская // Вісник Черкаського ун-ту. Сер. Філологічні науки. – 1999. – Вип. 11. – С. 12-25.
Стаття надійшла до редакції 29 червня 2011 р.

S. V. Oliinyk

THE DECIPHERING OF SEMANTIC VOLUME OF EVALUATIVE PHRASEOLOGICAL UNITS IN ENGLISH AND UKRAINIAN BY MEANS OF COGNITIVE LINGUISTICS

The article deals with the peculiarities of the cognitive approach to the semantics of evaluative phraseological units. The choice of the language material is determined by the complex meaning of the phraseological units under consideration which reflect national specifics of the conceptual model of the world and the ethnic mentality of the language speakers as a sum of cognitive stereotypes. The linguistic characteristics of the national mentality can be singled out by means of the analysis of the concepts constituting it. The key terminological concepts of the analysis are determined.

УДК 81'367.2-112

В. В. Орехов

ІСТОРИЯ ВИВЧЕННЯ АКТУАЛЬНОГО ЧЛЕНУВАННЯ РЕЧЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню історії вивчення актуального членування речення в межах різних наукових напрямків. Проаналізовано підходи науковців стосовно називання цього поняття, визначення його статусу в лінгвістичній системі, а також щодо найменування компонентів актуального членування речення та їх кількісного складу.

Ключові слова: актуальне членування речення, лінгвістка, тема, рема, комунікативний.